

stopiti mejo. Njen glavni poveljnik carevič Nikola-jevič pa je še zmirom hudo bolan.

Da se Turki in Magjari popolnoma bratijo, kaže deputacija Magjarskih študentov, ki je podala Kerim-paši sabljo z besedami: „To je sablja kot zastava večnega prijateljstva med Magjarskim in Turškim narodom“. Midhat-paša pa je na to izrekel nado, da „se bodo Magjari borili v zvezi s plemenitim narodom Turškim za kulturo Evropsko zoper Rusa.“ Nobile par fratrum! — Ti Turški „softe“ se bodo vrnili nazaj preko Reke, kjer jim Magjaroni pripravljajo prav slovesen sprejem.

Naši dopisi.

V Gorici 20. jan. — Danes mora pleno titulo „Noviški“ dopisnik pisati pro domo. To je dopis o dopisih. — Te dni bo deset let, odkar sem bil v prvo napaden v nekem slovenskem časniku. Ponavljali so se od tistih mal napadi zaporedoma — Schlag auf Schlag — v treh slov. časnikih, v raznih mestih izhajajočih (2 izhajata še). Fizično nisem shujšal zavoljo teh napadov (ut figura docet), v moralnem oziru pa so mi celó mnogotero koristili in zlasti o tem, da so mi utrdili značaj tako, da se zdaj lahko s Horacijevimi besedami ponašam: „... tenacem propositi virum — Non civium ardor prava jubentium, — Non vultus instantis tyranni — Mente quatit solida..... Si fractus illabatur orbis, — Impavidum ferient ruinae.“ (Horat. od 3, 3.) — Napadi so bili a) kolikor toliko rečni, ozirajoči se na moje časniško in sploh javno delovanje; b) mereči na moje uradno službovanje in c) osebni. Sploh je pa prav za prav vse le bolj osebno bilo. Nagib napadom je bila po večem strast ali škandaloljubnost, nekaterim znabiti tudi bona fides. Bili so namreč nekateri nasprotniki slabo podučeni, zapeljani, podšuntani, oslepljeni. Dva poštena urednika sta pozneje nepriličnost in krivičnost teh napadov spoznala — eden tik pred smrtjo. Najdalje je trajala (in traja?) borba domá. Inimici hominis domesticus ejus. Kakor prej v svojem časniku, tako sem od leta 1870 tudi v „Noviških“ dopisih nekaj časa napade dostojno odbijal, dokler se mi je zdelo, da so nasprotniki te časti vredni in pa občinstvo pojasnil potrebno; pozneje pa — več let — nisem nikomur — vsaj direktno ne — odgovarjal, ampak molčé hodil svojo pot. Ali tudi to ni bilo nekaterim prav, in, če niso našli druge dlake v jajcu, očitali so mi nespravnost („nespravedljivost“) in to sosebno, odkar se je pri nas pletla „sloga“. To je enaka godba, kakor jo kraljevi Italijani godejo papežu. Nespravnost je v nekem zmislju dolžnost, kedar gre namreč za npravna in vérska načela. V družih rečéh in gledé na osebe ne poznam jez niti srda, niti nespravnosti; k večemu zlobne spletke svojih nasprotnikov opazujem in — kogar ne morem spoštovati, pomilujem (kdo drugi bi rekel: mirno in ponosno ignorujem), misleč si: kdor je zoper mene, ni z mano. Kako nespravljiv sem jez, podaja se iz teh-le splošnih črtic: V „Novice“ dopisujem od februarja m. 1854. (Samo od l. 1867—69 sem to dopisovanje pretrgal, ker sem imel sè svojim listom dovolj opraviti). Nekdaj je bilo vse prav, kar sem pisal; od leta 1870. pa ne več tako. Preteklo je pač od tistega leta pri nas veliko bistre vode po Soči v morje in veliko črnila po „Soči“ in „Glasu“ v brezdno zaželene pozabe. Mnogo smo videli, slišali in doživeli ta čas v domačih in neslovenskih krogih, v politiških in nepolitiških društvih, med konservativci in liberalci slovenskimi in drugod. Jez — kot stari in redni dopisnik „Nov.“ — sem imel pravico, o vseh raznih dogodkih

poročati. Pa — kako sem delal? Iz miroljubnosti sem sto in sto reči v dopisih zamolčal, na pr. mnoge dogodke v čitalnici od l. 1871. do 73. ali 74. (od vodstva neodvisne) in pozneje čitalnične zmešnjave druge baze; zamolčal sem marsikaj o tedanjih tukajšnjih matadorjih in njihovem javnem in tistem delovanji; ogibal sem se vsega, kar bi bilo dišalo preveč po osebnostih in pohujšljivosti. Vmazanega domačega perila ne prati pred svetom — to mi je bilo vodilo. Držeč se tega vodila nisem „Soče“ (lista in društva) 2—3 leta ni z eno besedico omenil, in tako tudi čitalnice ne; nisem hotel delati ali podpihovati razdražeb. Nekim osebnim nasprotnikom sem žerjavico usul na glavo s tem, da sem neke notôrne njihove zadeve molčé stlačil „v torbico“. Kake norčije so uganjali nekteri z „učenjaškim zborom“! a jez nisem od vsega tega, kar je tisti čas pod to zbadljivo besedo na dan prišlo, poprej nič vedel. Fraza „učenjaški zbor“ je res moja iznajdba; hotel sem se pa z njo v nekem dopisu le eno malo pošaliti z nekim nedolžnim jezikoslovskim ali slovničnim posvetom pri nekem takrat belnem profesorji v hiši šte. 226 (ne daleč od čitalnice). Pripovedovalo se je namreč kot smešnica (v neslovenskih krogih), kako je kuharica pritekla gospodarju pravit, „da g. profesor dela testament“. (Dva tedanjih „učenjakov“ sta že mrtva.) In, kakor v tem primerljivi, so moji nasprotniki še večkrat zrak pretepali v svojih napadih — misleč, da v mojih dopisih Bog vé kaj tiči. Tako sem tedaj jez mir kalil v svojih dopisih; taka je moja nespravljivost. Kako se mi je od nasprotne strani ta taktnost povračala, kažejo predali dveh slovenskih časnikov.

(Dal. prib.)

V Gorici 21. jan. — V petek večer in sinoči je bila v tukajšnjem gledišči neka predstava za dobrotno zimsko kuhinjo za uboge. Bila je godba, bilo je petje in dvoje plastičnih (živih) podob ali skupia, ki ste bili neki jako lepi. Sodeloval je pri teh produkcijah „cvet“ naše aristokracije in nasega meščanstva; kdor je le mogel plačati 1 gold. ustopenine i. dr. hitel je v gledišče. Prvi večer je došlo 1300 gold.; drugi večer, ne vem še; tako tudi ne morem reči, koliko ostane čistega dohodka za uboge. Počastil je nenavadno predstavo tudi g. grof Chambord. — Meni, ki rad premišljujem vse, kar je za naš čas karakteristično, zdi se čudno to, da „dobrodelnost“ in „darovitost“ take umetne obleke in oblike potrebuje. Ustanovitelj prave ljubezni do bližnjega je menda učil, da levica naj ne vé, kaj dela desnica. Pa kaj mara za to „filantropija“. — Načrt za naše novo pokopališče je vendar enkrat dodelan; naredil ga je gosp. inženir Claricini. Pravi, da je načrt prav primeren in okusen. Poleg zidov — krog in krog — bodo lope za rodbinske rake. Rodbine bodo za dotične prostore plačevale in s tem se spleča dober del skupnih pokopališčnih stroškov. Tudi črez sredo — tje in sem od kapela — bo odprto stebrišče. Posebno lična ima biti kapela. — Skrbel je gosp. inženir tudi za odcejanje vode, kjer je svet o deževji preveč moker. — Ena sama reč, ki jo današnji „Is.“ memogredé omenja, noče mi dopasti. Konec pokopališča je neki tudi prostor odmejen drugo vercem, in sicer znotraj — med zidovi. To bi dišalo po Dunajskem „centralfriedhofu“. Menim pa, da je hotel „Isonzo“ občeno menjenje le potipati, ker sam pravi, da je to le „eventualnost“. — Glavna stvar na pokopališčih so tudi napisi. Primerne napise napraviti, ni lahka reč, in naš čas sè svojimi čudnimi pojemi o smrti ni kaj ugoden takim rečem. Jez si na pr. ne morem misliti, da bi bil med našimi merodajnimi mestnimi gospodarji kateri tak, da bi mu prišel na misel odlično klasični napis, ki se bere nad vhodom pokopa-

lišča Tržaškega — „Resurrecturis“. Sicer pa — bomo videli!

Iz Kočevskega 18. jan. — A. *) (*Volkovi in medvedje — stekel pes — nova cesta, zdaj še velika nadloga.*) Lansko leto je bilo večkrat brati po časnikih o volkovih, ki so po Notranjskem škodo delali, pa so jo tudi menda s kožo plačali. Pri nas se teh požeruhov nikoli ne manjka; al tako predrzni pa že par let niso bili ko letos. — Pred 14 dnevi so v Čepljanah, v okrajih Črnomaljskem, na Kočevski meji, podavili 8 ovac, in tudi po drugih selih so pobirali ovčjo in pasjo desetino. V jeseni so ponoči zadavili žebe, ki je na paši ostalo. Pravijo, da se klati volkulja s štirimi mladiči, ki pa še niso tako krepki, da bi ovco odnesli, le ogrizejo ali pa raztrgajo jo. Pred nekoliko dnevi sem sledil prav blizu vasi volka, ki ima tace tolike ko moška roka široke. Čeravno grdobe mnogo škode napravijo, in je znano, kje se najbolj potikajo, se vendar nihče tū ne zmeni, da bi se škodljive živali pokončale. Najemnik lova nima časa, kmet pa s pušo ven ne sme; tako je tedaj volk prost gospod pri nas! Nekdaj so tū znali volkove loviti prav dobro, a brez nevarnosti za ljudi. Spletli so visok plot iz protja na okroglo, kakor za kak majhen vrtec. V to ogradico so djali ponoči ovco, ki je s svojim vednim blejanjem volkove privabila. Okrog prve ograde so naredili drugi plot, pa prostor med obema plotoma je bil tako tesen, da volk, ki je v to ulico prišel, mislé, da bo ovco dobil, se ni mogel obrniti; da pa tudi ritensko ni mogel ven, so bile v plot zapletene ošpičene palice, tako naperjene ko vlak v mišnici. Tako je moral iti volk le okoli, dokler je prišel do malih vrat, katere je moral, če je hotel naprej iti, zapreti, a tako je tudi sebi izhod zamašil in tako je čakal v tesni ograji nemile osode. Zgodilo se je pa menda tudi, da sta se na ta način po dva volka ob enem vjela. Kakor nekdanj, bi se menda tudi zdaj volkovi lahko tako lovili; čudno, da se je priprosta pa dobra nastava popolnoma opustila, in skoraj pozabila. Preteklo jesen se je bilo preko Kulpe tudi nekaj medvedov v te kraje priteplo. Ljudje so trdili, da so bili Turški beguni, kateri so zbežali pred vednim strelom. Mnogo škode so naredili po turšici, vendar tudi njih tū ni nihče preganjal. Pri Starem logu pa so bili menda ubili velikega medveda, kateri je umiraje nekemu prepogumnemu Kočevarju hlače grdo pomeril. To je bil menda tudi vzrok, da se tū ni nihče upal, za godrnjačem pogledati. Če ostanejo medvedje živi in zdravi, bodo naše njive gotovo prihodnjo jesen radi obiskali, ker jim nihče žalega ne stori. — 16. dne t. m. je v Vimolju, v okrajih Črnomaljskem, stekline sumljiv pes popadel domačo 13letno deklo za roko ter jo nekoliko ranil. Šel je potem proti Poljanam, in je med potom ogrizel več prešičev in psov, v Jelenji vasi pa nekoga dečka, kateri ga je mislil kamnjati. Kmalu potem so psa ustrelili. Ko sem čul, kaj se je zgodilo, sem vgrizeni deklici naročil, da naj gre nemudoma k zdravniku; al drugi dan mi njen brat pové, da ni nikamor šla, češ, da je pes ni zeló vgriznil, jo je le malo z zobom vprašnil, zato jej ni nič. **) Ali jej res ne bo nič, bomo videli. Vsakako je pa žalostno, da se tū ljudje le v najhujši in očividni sili zdravnika poslužujejo, raji gredó h konjedirkam in vedežvaykam po več ur hodá, ko pa k bližnjemu zdravniku. Šola in cerkev imate tū še veliko dela. — Možje hodijo od tod daleč po svetu. Na Nemško, v Švico, celó v Ameriko, tedaj v vse tiste kraje gredó, kjer se kultura na cente

po nič prodaja, a je vendar ubogo malo domu prinesó! Prinesejo pa mnogo novih neumnosti in vraž, zraven pa prevzetnije in brezznačajnosti cele kôše. Taki klateži pa potem tudi domá ničesa ne verjamejo, in so gluhi za vsak dober nauk, mislé, da, ker so veliko svetá obhodili, so tudi vso modrost v-se dobili. To je pa tudi vzrok, da omika neče nič prav naprej, blagostanje pa gre zmirom nazaj. — Še nekaj o novi cesti med Vidmom in Maverlenom. Toliko težko pričakovana cesta je postala za naše ljudi prava nadloga. Koliko stroškov in dela, jeze in sovraštva je ta cesta tukajšnjim kmetom napravila, zdaj pa, ko je dodelana, nihče po njej voziti ne more. Ker je silno posuta, ni mogoče drugače po njej voziti ko s konji; z volmi ne pride nihče s količkaj obloženim vozom v Maverlen. Naši kmetje imajo skoraj vsi v Maverlenu in okolici vinograde, kamor je treba voziti vsako zimo količe za trte od doma. Letos pa ne more nihče tje! Vse zato težko čaka snega, da bi cesto za rabo popravil. Tako kmeta vedno nadloge tepejo; če jih ni, si jih pa naredi sam.

Iz Dovjega 9. januarija. — Vsim častitim bralcem „Novic“, kateri imajo mlatilnice, naznanjam, da od sv. Mihela do vélike noči naj ne hodijo gledat moje naprave, ki goni mlatilnico, ki je bila v 20. in 27. listu lanskim „Novic“ naznanjena. Pozimi jo imam z mrvo zadelano in se ne vidi; tudi bom na njej še nekaj popravil, do vélike noči bo pa to vse narejeno. Dva gospodarja, ki sta prišla mojo napravo ogledat, sta zato zastoj pot le sem naredila. Miha Lakota.

Iz Kranja 20. jan. — p. — Unidan so „Novice“ poročale, da se je naših ubogih zopet letos spomnil mili dobrotnik Dunajski gospod Val. Bleiweis; naj jim danes poročam o drugem tukajšnjem dobrotniku, gosp. J. Marenčiču, ki je lansko leto znamenito svoto daroval za naše nove zvonove, nedavno pa županstvu našemu izročil zopet 1000 gold. za napravo dekliške šole. Vrli mestjan sprevidi, da bilo bi na vsako stran koristno, da se v ljudski šoli dečki ločijo od deklic, ki dozdej skupaj hodijo v eno šolo. Ta lepa svota se je začasno naložila na obresti v hranilnici Ljubljanski, ker, se ve, da ne zadostuje za zidanje novega poslopja in vzdržanje nove šole. Bog daj, da bi izgledu gosp. Marenčiča še drugi dobrotniki se pridružili, sicer bode še veliko Save steklo v črno morje, dokler dobimo posebno ljudsko šolo. Vlada nam še za kurjavo c. kr. gimnazije na pomoč priti noče. — Ker sem že pri šolah, naj Vam poročam še to le: V tukajšnji krajni šolski svét so izvoljeni gospodje: Fr. Dolenc, Karol Gacelj, dr. Mencinger, župan Šavnik in prof. Zupan, za namestnika pa V. Mali in F. Sajovic, v pomnoženi šolski svét pa T. Pavšler in J. Marenčič. Prvomestnik krajnemu šolskemu svetu je prof. Zupan, njegov namestnik pa je Dolenc. — Konečno pa še to: Čitalnica naša se o sv. Jurji preseli v svoje prejšnje bolj prostorno stanovanje v Majerjevi hiši tik farne cerkve. V Prevčevi hiši zunaj mesta bila je zdaj zeló na tsnem; glediščine igre se ce celó predstavljati niso mogle, in to je odbor na menitev stanovanja še najbolj napotilo, če se tudi sedanja dobra restavracija bode pogrešala. Žalibog, da tudi prejšnje lepe dvorane ni moči dobiti, ker v njej je — davkarija. Namesti plesalcev ondi sedaj se sučejo davkoplačevalci na parketu. — Naj bodo drage nam „Novice“ s temi vrsticami zadovoljne; prav novinec sem še v dopisovanji časnikarskem, pa upam se sčasoma bolj izuriti. *)

*) Hvala! Le še drugokrat kaj. Vred.

**) Manjša taka rana je navadno nevarniša kot velika, ki je zeló krvavela in tako strup poplaknila. Vred.

*) Hvala lepa! Le tako naprej: skušnja mojstra dela. Vred.

Iz Ljubljane. — „Nulla dies sine linea“ — je menda zopet načelo sl. državne policije, to je, nemila roka njena zasega enkrat „Slov. Narod“, drugi pot „Slovenca“, tretji pot „Novice“. Tako je bil zadnji naš list v prepoved djan zaradi dopisa iz Litijske okolice, ki popisuje nekatere dogodbe ondašnje, in pa zaradi poročila o Črnajevu po „Obzoru“, ki ni zabranjen prišel v Ljubljano.

— Sv. Pavel stojisicer v „pratiki“, al velikega sejma, ki je imel ta teden v Ljubljani biti, ni bilo skoro nič. Povsod se kaže, da ni denarja.

— (Iz seje deželnega odbora 20. januarija.) Sklenilo se je, da se pripravijo poročila in predloge deželnega odbora za prihodnji deželni zbor. — Izpraznjena deželna štipendija za učenca v deželno vino- in sadjerejsko šolo na Slapu se je podelila Antonu Deklevi iz Vrema. — Deželni odbor je sklenil, da se c. k. glavnemu poveljstvu v Zagrebu izreče topla zahvala za podarjeni, jako zanimivi in važni knjigi pod naslovom „Regulacija Save, za tiem izsušba i natapanje Posavja u Hrvatskoj i Slavoniji“ in „Kras Hrvatske krajine i kako da se spasi, za tiem Kraško pitanje uploške“. — Sklep mestne občine v Kranji za pobiranje 20⁰/₀ mestne priklade na vžitino leta 1877. se je potrdil.

— Več mesecev je naš list molčal o britki osodi preč. gosp. Kluna, pričakovaje rešitve rekursa, ki sta ga, kakor naši bralci vedó, baron Ferd. Rauber in gospod Klun skupno novembra meseca izročila c. kr. ministerstvu nauka in bogočastja, v katerem se pritožujeta, da je tudi c. kr. deželna vlada neupravičeno ugovarjala Kl. nastopu Rauberjevega beneficijata, ki ga mu ne dovoljuje knezoškofijstvo. Rekurs je dolgo ležal pri gosp. ministru na Dunaji. Misliti se je smelo, da ministerstvo bode rešilo rekurs tako, da se dogodba stavi pod postavo, a ne dogodba nad postavo; al — zmotili smo se. Gospod minister je, kakor za gotovo slišimo, odbil rekurs, naslanjaje se na §. 6. znane državne postave od 7. maja 1874. l., ki pa po izreku postavovednih mož nikakor ne dopušča one razlage, ki mu jo minister daje. Baronu Rauberju, da se mu ne krajša pravica beneficium rodovine svoje dati, komur ga po ustavnem pismu dati hoče, — gosp. Klunu pa, da se mu ne brani užitek pravilno mu podeljenega beneficija, ne ostaja po takem družega, nego to, da nastopita pot tožbe pri c. k. upravni sodnji na Dunaji. Kakor blagega gosp. Kluna poznamo in tudi o baronu Rauberji misliti smemo, gotovo ne rečemo preveč, ako pravimo, da jima je jako neljubo, tožiti deželno posvetno in duhovsko vlado; al kjer gre na eni strani za pravice ustanovne, na drugi pa za eksistencijo in poštenje, prisiljena sta storiti pravi korak. Da bi bil g. Klun nepokoren duhovnik svojemu škofu, to le nevednost ali pa zlobnost trditi more, kajti g. Klun se je, ko se je odpovedal službi na Notranjskem, poslužil pravice, ki jo vsak duhovnik ima, da more izstopiti iz duhovskega pastirstva. Gosp. Klun je to ob svojem času sl. ordinarijatu na znanje dal in ta je izstop na znanje vzeti blagovolil. — Da bode zdaj vsa duhovščina tudi zunaj méj Kranjskih radovedna čakala razsodbe c. k. upravne sodnje Dunajske, ki bode o kakih 2 mesecih, razume se samo po sebi.

— Gosp. Franc Bostjančič, katehet v tukajšnji mestni ljudski šoli, je 22. dne t. m. umrl. Ker je bil dolgo časa bolan, je njegove maše na gradu in njemu na korist vljudno opravljal gosp. Klun, dokler mu ni došel ukaz, da — ne sme! Quousque tandem?

— (Strašna nesreča), ki se je 15. dne t. m. primečila na južni železnici blizo Zidanega mosta v Brišah, kjer se je velik kos gore vdrl, 6 poslopij zasul in 13 ljudi pokopal, ponovila se je vdrugič ponoči 19. dne t. m., ko je komaj železnični voz z blagom odšel. Vdrl se je tako silen plaz, da je zasul četrť ure dolgo pot železnice in pa reko Savino, tako, da je po njej povodinj nastala in je vožnja po železnici med Zidanim mostom in Celjem nemogoča, ki zato zdaj čez Maribor in Koroško hodi v Ljubljano. Misli se, da podhribni studenci so razmočili hrib ter ga razrušili.

— (V čitalnici) je prihodnjo nedeljo prvi veliki ples. Po plesalnih vajah, ki so bile zelo živahne, sme se pričakovati lepa veselica.

Ponovljen razglas lanorejcem Kranjskim.

Odbor družbe kmetijske je iz Vratislave že dobil seme Ruskega lanú na ogled, ki se kaže prav lepo. Gospodarji, ki tega semena želijo, naj se podvizajo s svojim naročilom, koliko ga hočejo, ker odbor mora ga kmalu naročiti iz Vratislave, naroči ga pa le toliko, kolikor ima naročnikov. Da se bode letos seme cenejše dobilo kakor lani, ker je družba kmetijska več podpore dobila od sl. ministerstva kmetijstva, bilo je že povedano.

Odbor družbe kmetijske v Ljubljani.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Iz Dunaja. — 22. dne t. m. začel se je zopet državni zbor Dunajski, 20. dne t. m. pa Ogerski, v katerem se je bralo pismo Košutovo, da ne sprejme Čegledskega poslanstva. Molčé je zbornica sprejela to izjavo, a vendar je šla Magjarska deputacija po svojega preroka na Laško.

— Banka „dvojna“ ali banka „samostojna“ Ogerska, to je še zmirom kost prepira med Dunajem in Peštom, katerega finale bode vendar neki provizorij, da — ostane Dunajsko in Ogersko ministerstvo.

Najnovejše iz Turčije. — Najvažnejše vprašanje — tako se telegrafuje iz Londona — je zdaj, ko je Turčija odbila nasvete konferenčne, to: ali Turčija sme še dalje uživati koristi, ki so jej po Pariški pogodbi zagotovljene?

Iz Ruskega. — Grozno huda zima je tukaj in snega toliko, da so ceste večidel zaprte. V Petrogradu toplomer skoro zmirom kaže 30 do 35 stopinj mraza; po trgih in dvoriščih gorijo ognji, da se ljudje grejejo. Brez števila je zmrznjenih nosov in ušes. 123 let ne pomnijo take zime. — O takem času pač ni lahko, hipoma sklicavati armade iz vseh krajev.

— Odeški „Novorosijski Telegraf“ prinaša iz Carigrada dopis, ki trdi, da je javna skrivnost, da Turčija računa na pomoč Avstrije in da je obnašanje Avstro-ogerskega poslanca Magjara Zichy-a vtrdilo Mithad-pašo v uporu proti zahtevam konferencije.

Listnica vredništva. Gosp. J. B. v D. — gosp. A. B. v P. — gosp. J. Z.: dopisi pridejo prihodnjič.

Kursi na Dunaji 22. januarija.

Unirani državni dolg 61 fl. 30 kr. Ažijo srebra 117 fl. 30 kr.
Narcduo posojilo 67 fl. 25 kr. Napolendori 10 fl. 1 kr.